

Sprostowanie do decyzji Rady 2006/975/WE z dnia 19 grudnia 2006 r. dotyczącej programu szczegółowego, który ma zostać zrealizowany w formie działań bezpośrednich przez Wspólne Centrum Badawcze w ramach siódmego programu ramowego Wspólnoty Europejskiej w zakresie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji (2007–2013)

(Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 400 z dnia 30 grudnia 2006 r.)

Decyzja 2006/975/WE otrzymuje brzmienie:

DECYZJA RADY

z dnia 19 grudnia 2006 r.

dotycząca programu szczegółowego, który ma zostać zrealizowany w formie działań bezpośrednich przez Wspólne Centrum Badawcze w ramach siódmego programu ramowego Wspólnoty Europejskiej w zakresie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji (2007–2013)

(2006/975/WE)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 166 ust. 4,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Zgodnie z art. 166 ust. 3 Traktatu decyzja nr 1982/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. dotycząca siódmego programu ramowego Wspólnoty Europejskiej w zakresie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji (2007–2013) ⁽³⁾ (dalej zwanego „programem ramowym”) ma być wykonana przez programy szczegółowe, w których określono szczegółowe zasady ich realizacji, ustalono czas ich trwania i przewidziano środki uznane za niezbędne.
- (2) Wspólne Centrum Badawcze, dalej zwane „WCB”, powinno przeprowadzać tak zwane działania bezpośrednie B+R w ramach programu szczegółowego WCB wdrażającego program ramowy WE.
- (3) Wypełniając swoją misję, WCB powinno zapewnić procesowi formułowania polityk UE wsparcie naukowe i techniczne ukierunkowane na użytkownika, jednocześnie wspierając realizację i monitorowanie istniejących polityk oraz reagując na nowe wymagania polityczne. By być

w stanie wypełniać swoją misję, WCB powinno prowadzić badania jak najwyższej jakości na poziomie europejskim, także przez utrzymywanie swojego poziomu doskonałości naukowej.

- (4) Działania bezpośrednie prowadzone przez WCB powinny zostać zrealizowane w ramach niniejszego programu szczegółowego. Realizując niniejszy program szczegółowy zgodnie ze swoją misją, WCB powinno położyć szczególny nacisk na obszary o znaczeniu kluczowym dla Unii, którymi są dobrobyt w społeczeństwie opartym na wiedzy, solidarność, trwałość i odpowiedzialne gospodarowanie zasobami, bezpieczeństwo i wolność oraz Europa jako światowy partner.
- (5) Niniejszy program szczegółowy powinien być realizowany w sposób elastyczny, sprawny i przejrzysty, przy uwzględnieniu odpowiednich potrzeb użytkowników prac WCB oraz polityk Wspólnoty, jak również z poszanowaniem celu ochrony interesów finansowych Wspólnoty. Działania badawcze prowadzone w ramach programu powinny, tam gdzie sytuacja tego wymaga, być dostosowane do tych potrzeb i do rozwoju naukowego i technicznego oraz mieć na celu osiągnięcie doskonałości naukowej.
- (6) Do działań B+R prowadzonych w ramach niniejszego programu szczegółowego należy również stosować zasady uczestnictwa przedsiębiorstw, ośrodków badawczych i wyższych uczelni oraz zasady upowszechniania wyników badań określone dla programu ramowego (dalej zwane „zasadami uczestnictwa i upowszechniania”) i dotyczące działań bezpośrednich.

⁽¹⁾ Opinia wydana dnia 30 listopada 2006 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

⁽²⁾ Dz.U. C 185 z 8.8.2006, str. 10.

⁽³⁾ Dz.U. L 412 z 30.12.2006, str. 1.

- (7) W celu realizacji niniejszego programu, oprócz współpracy objętej Porozumieniem o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub układem stowarzyszeniowym, właściwe może być zaangażowanie do współpracy międzynarodowej, w szczególności na podstawie art. 170 Traktatu, państw trzecich lub organizacji międzynarodowych.
- (8) Wspierając rozszerzenie i integrację UE, WCB działa na rzecz włączenia w swoją działalność organizacji i naukowców z nowych państw członkowskich, szczególnie w zakresie wdrożenia naukowych i technicznych elementów dorobku wspólnotowego, jak również na rzecz wzmocnienia współpracy z organizacjami i naukowcami z krajów kandydujących. Przewidziane jest również stopniowe otwarcie na kraje sąsiadujące, zwłaszcza w zakresie priorytetowych tematów europejskiej polityki sąsiedztwa.
- (9) Działania badawcze prowadzone w ramach niniejszego programu szczegółowego powinny być zgodne z podstawowymi zasadami etycznymi, także z tymi, które znalazły wyraz w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej.
- (10) WCB powinno nadal wypracowywać dodatkowe zasoby przez działania na zasadach konkurencyjnych; obejmują one udział w działaniach pośrednich programu ramowego, prace dla stron trzecich oraz, w mniejszym stopniu, wykorzystywanie własności intelektualnej.
- (11) Należy zapewnić należyte zarządzanie finansami programu ramowego oraz jego realizację w sposób jak najbardziej skuteczny i przyjazny dla użytkowników, zapewniając pewność prawną i dostępność programu dla wszystkich uczestników, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich⁽¹⁾ i zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE, Euratom) nr 2342/2002⁽²⁾ ustanawiającym szczegółowe zasady wykonania tego rozporządzenia finansowego, z wszelkimi przyszłymi zmianami.
- (12) Należy także przyjąć stosowne środki – proporcjonalne do interesów finansowych Wspólnot Europejskich – w celu monitorowania zarówno skuteczności przyznawanego wsparcia finansowego, jak i skuteczności wykorzystywania tych funduszy, aby zapobiec nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym; należy również podjąć kroki konieczne do odzyskania utraconych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych środków, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich⁽³⁾, rozporządzeniem Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed

nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami⁽⁴⁾ oraz rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1073/1999 dotyczącym dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF)⁽⁵⁾.

- (13) Komisja we właściwym czasie zleci przeprowadzenie niezależnej oceny dotyczącej działalności prowadzonej w zakresie objętym niniejszym programem.
- (14) Naukową i techniczną zawartość niniejszego programu szczegółowego skonsultowano z Radą Gubernatorów WCB,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Niniejszym przyjmuje się program szczegółowy w dziedzinie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji, który ma zostać zrealizowany w formie działań bezpośrednich przez Wspólne Centrum Badawcze, zwany dalej „programem szczegółowym”, na okres od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 31 grudnia 2013 r.

Artykuł 2

Program szczegółowy określa działania Wspólnego Centrum Badawczego nienależące do obszaru badań jądrowych, zapewniające ukierunkowane na użytkownika wsparcie naukowe i techniczne procesu formułowania polityk wspólnotowych, wspierające realizację i monitorowanie istniejących polityk oraz będące reakcją na nowe wymagania polityczne.

Cele i ogólne kierunki tych działań zostały określone w załączniku.

Artykuł 3

Zgodnie z załącznikiem II do programu ramowego kwota uznana za niezbędną do realizacji programu szczegółowego wynosi 1 751 mln EUR.

Artykuł 4

1. Wszystkie działania badawcze przeprowadzane w ramach programu szczegółowego są prowadzone zgodnie z podstawowymi zasadami etycznymi.

2. W ramach niniejszego programu nie są finansowane następujące obszary badań:

- działalność badawcza mająca na celu klonowanie ludzi w celach reprodukcyjnych,
- działalność badawcza mająca na celu zmiany dziedzictwa genetycznego człowieka, które mogłyby spowodować dziedziczenie takich zmian⁽⁶⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. L 248 z 16.9.2002, str. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 357 z 31.12.2002, str. 1. Rozporządzenie ostatnio zmienione rozporządzeniem (WE, Euratom) nr 1248/2006 (Dz.U. L 227 z 19.8.2006, str. 3).

⁽³⁾ Dz.U. L 312 z 23.12.1995, str. 1.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 292 z 15.11.1996, str. 2.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 136 z 31.5.1999, str. 1.

⁽⁶⁾ Badania związane z leczeniem nowotworu gruczołów płciowych mogą być finansowane.

— działalność badawcza mająca na celu tworzenie ludzkich embrionów wyłącznie do celów badawczych lub w celu pozyskiwania komórek macierzystych, w tym także za pomocą przeniesienia jądra komórki somatycznej.

3. Badania przy wykorzystaniu ludzkich komórek macierzystych – zarówno dorosłych, jak i zarodkowych – mogą być finansowane w zależności od zawartości projektu naukowego oraz od ram prawnych zainteresowanego(-ych) państwa (państw) członkowskiego(-ich).

Wszystkie wnioski o finansowanie badań przy wykorzystaniu ludzkich zarodkowych komórek macierzystych zawierają w stosownych przypadkach informacje na temat środków w zakresie zezwoleń i kontroli, jakie zostaną przyjęte przez właściwe organy państw członkowskich, jak również informacje na temat zatwierdzenia lub zatwierdzeń w zakresie zgodności z zasadami etycznymi, które zostanie(-ą) udzielone.

Institucje, organizacje i naukowcy podlegają rygorystycznemu systemowi zezwoleń i kontroli w zakresie pozyskiwania ludzkich zarodkowych komórek macierzystych, zgodnie z ramami prawnymi zainteresowanego(-ych) państwa (państw) członkowskiego(-ich).

4. Przegląd dziedzin badawczych wymienionych powyżej odbywa się w drugiej fazie niniejszego programu (2010–2013), z uwzględnieniem postępu naukowego.

Artykuł 5

1. Program szczegółowy jest realizowany w formie działań bezpośrednich ustanowionych w załączniku III do programu ramowego.

2. Do programu szczegółowego stosuje się zasady uczestnictwa i upowszechniania dotyczące działań bezpośrednich.

Artykuł 6

1. Komisja sporządza wieloletni program prac do celów realizacji programu szczegółowego, określający bardziej szczegółowo cele oraz priorytety naukowe i technologiczne przedstawione w załączniku, a także harmonogram realizacji.

2. Wieloletni program prac uwzględnia działania badawcze istotne dla programu, prowadzone przez państwa członkowskie, państwa stowarzyszone oraz organizacje europejskie i międzynarodowe. Program jest uaktualniany w miarę potrzeb.

Artykuł 7

Zadaniem Komisji jest zapewnienie niezależnej oceny przewidzianej w art. 7 programu ramowego, dotyczącej działań przeprowadzanych w obszarach objętych programem szczegółowym.

Artykuł 8

Niniejsza decyzja wchodzi w życie trzeciego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 9

Niniejsza decyzja skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, dnia 19 grudnia 2006 r.

W imieniu Rady

J. KORKEAOJA

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK

1. Cel

Zapewnienie odpowiadającego potrzebom użytkowników wsparcia naukowego i technicznego w procesie tworzenia polityk wspólnotowych, wsparcia w realizowaniu i monitorowaniu istniejących polityk oraz umiejętności reagowania na nowe wymagania polityk.

2. Podejście

WCB rozbuduje swoje ukierunkowanie na użytkownika oraz silne powiązania ze środowiskiem naukowym w szczególnym kontekście, na który składają się zagadnienia wzrostu, zrównoważonego rozwoju i bezpieczeństwa, przez:

- elastyczne reagowanie na pojawiające się potrzeby i wymagania osób odpowiedzialnych za opracowywanie polityk na poziomie europejskim,
- skupienie uwagi na zagadnieniach ważnych ze względów społecznych, posiadających elementy związane z badaniami naukowymi oraz wyraźny wymiar wspólnotowy,
- rozwijanie partnerstw z ośrodkami badawczymi, uczelniami wyższymi, przemysłem, władzami publicznymi i organami nadzorującymi państw członkowskich oraz z państwami trzecimi i organami międzynarodowymi,
- rozbudowę kompetencji i obiektów,
- WCB skierowało swoje zasoby na działania podejmowane w odpowiedzi na wyzwania naukowe i techniczne wynikające z kompleksowych i wielopłaszczyznowych zagadnień związanych z polityką wspólnotową. Nastąpiło to przez skupienie działalności na głównych obszarach polityki oraz stworzenie synergii z innymi formami wsparcia naukowego i technicznego dostępnymi w państwach członkowskich. WCB będzie nadal rozszerzać te możliwości, również przez współpracę z agencjami UE, innymi instytucjami UE, szczególnie z Parlamentem Europejskim, oraz organami państw członkowskich,
- zwiększanie przejrzystości ustanawiania priorytetów badawczych przez publiczne udostępnienie kryteriów tego ustanawiania.

Zasadniczą cechą niniejszego programu szczegółowego jest zintegrowane podejście w kwestii zapewnienia wsparcia naukowego i technicznego dla polityk. W wielu obszarach istnieje paląca potrzeba zrozumienia zależności zachodzących między zmianami technologicznymi, rozwojem nauki, innowacjami i konkurencyjnością oraz różnymi koncepcjami polityki i ram regulacyjnych (np. wykorzystującymi instrumenty ekonomiczne, systemy dobrowolne i mechanizmy elastyczne). Podstawą osiągnięcia tych celów będzie silna baza badawcza. Uczestnictwo w działaniach bezpośrednich programu ramowego będzie zmierzało do osiągnięcia maksymalnej komplementarności z programem instytucjonalnym określonym w pkt 3 poniżej.

WCB wzmocni swoją pozycję w europejskiej przestrzeni badawczej poprzez ułatwienie naukowcom, także młodym, z Europy i spoza niej, dostępu do swoich obiektów. Poszerzy współpracę z innymi publicznymi i prywatnymi organizacjami badawczymi, będzie stale doskonalić naukową jakość prowadzonych działań oraz wносить większy wkład naukowy w kształcenie, co pozostanie istotnym priorytetem w działaniach WCB.

Jednym z głównych elementów tego podejścia będzie upowszechnianie wiedzy wśród różnych zainteresowanych stron włączonych w ten proces; należy starać się zwiększać zaangażowanie MŚP w działania badawcze. Celem działań będzie również wspieranie wdrażania i monitorowania przepisów prawnych oraz upowszechnianie najlepszych praktyk w 25 państwach UE, krajach kandydujących i sąsiadujących.

WCB odpowie na żądanie „lepszyc uregulowań prawnych” postawione w odnowionej strategii lizbońskiej przez dostarczenie podstaw ocen polityki dokonywanych *ex ante* i *ex post*, wspierając w ten sposób oparte na faktach inicjatywy polityczne Komisji. Ponadto wymagania określone w kontekście realizacji i monitorowania polityki będą prowadzić do ustanowienia adekwatnych do celów działań wspierających, o ile są one oparte na badaniach naukowych.

W odpowiedzi na nowe wyzwania, związane z rosnącymi potrzebami w zakresie reagowania na kryzysy, sytuacje zagrożenia oraz pilne imperatywy polityczne, zostaną stworzone możliwości i mechanizmy w wybranych obszarach w celu zapewnienia odpowiedniego wsparcia w kontekście UE.

Wspólnotowe stosunki zewnętrzne oraz polityki związane z bezpieczeństwem będą przez cały okres realizacji siódmego programu ramowego stawały przed WCB nowe zadania. Te obszary prac będą wspierane przez wewnętrzne, bezpieczne systemy informacyjne/analytyczne umożliwiające szybką reakcję. Z tego samego powodu w ramach niniejszego programu nastąpi dalsze rozwinięcie światowego i międzynarodowego wymiaru prac WCB.

Określona część zasobów WCB jest przeznaczona na badania odkrywcze, służące uzyskaniu nowej wiedzy i nowych umiejętności. Zasoby inwestowane w badania odkrywcze mają charakter kapitału początkowego, który może na późniejszym etapie zaowocować w postaci praktycznych rezultatów i, w przypadku osiągnięcia sukcesów, wnieść wkład w działania WCB w średnio- i długoterminowej perspektywie.

Jeśli pojawi się potrzeba wsparcia polityk tematycznych, WCB zaangażuje się w określone działania prowadzące do lepszego wykorzystania (i w stosownych przypadkach – upowszechniania) odpowiednich, istotnych dla całej UE wyników badań. W ten sposób WCB zwiększy korzyści dla społeczeństwa opartego na wiedzy. Tam, gdzie będzie to możliwe, wszelkie badania prowadzone przez WCB będą koordynowane z badaniami podejmowanymi w ramach tematów programu szczegółowego „Współpraca”, tak aby zapobiec nakładaniu się i powielaniu badań.

3. Działania

3.1. Temat nr 1: Dobrobyt w społeczeństwie opartym na wiedzy

3.1.1. Agenda 1.1 Konkurencyjność i innowacje

Wspieranie konkurencyjności UE oraz przejrzystości rynku i handlu wewnętrznego nastąpi poprzez tworzenie i upowszechnianie wzorców uznanych międzynarodowo oraz działania na rzecz jednolitego europejskiego systemu miar. Porównywalność wyników pomiarów będzie wspierana przez dostarczenie narzędzi zapewniania jakości w postaci materiałów i pomiarów referencyjnych oraz zatwierdzonych metod i danych w szerokim zakresie obszarów związanych z polityką, takich jak:

- bezpieczeństwo chemikaliów i produktów chemicznych łącznie z kosmetykami, przez rozwój systemu referencji zintegrowanej oceny ryzyka chemicznego oraz przez wsparcie naukowo-techniczne w zakresie przepisów prawnych dotyczących chemikaliów, łącznie ze wsparciem (w postaci szkoleń) przygotowania Europejskiej Agencji ds. Substancji Chemicznych (ECA),
- alternatywne (bez wykorzystywania zwierząt) koncepcje badań oraz inteligentne strategie badań,
- bezpieczeństwo, jakość i autentyczność żywności; bezpieczeństwo pasz; biotechnologia,
- eEnergia (czystsze, a także odnawialne źródła oraz nośniki energii),
- bezpieczeństwo i ochrona obywateli,
- środowisko i zdrowie.

Prace w zakresie wzorców będą prowadzone w ścisłej współpracy z instytucjami państw członkowskich, międzynarodowymi organami standaryzacyjnymi (ISO, CEN, Kodeks żywnościowy, AOAC), organami nadzoru i przemysłem. WCB zachowuje funkcję wspólnotowego laboratorium referencyjnego (*Community Reference Laboratory*, CRL) w zakresie żywności i pasz modyfikowanych genetycznie, materiałów mających kontakt z żywnością oraz dodatków paszowych, a także przejmuje funkcję wspólnotowego laboratorium referencyjnego w kolejnych powiązanych obszarach jego kompetencji.

WCB będzie kontynuować opracowywanie zaawansowanych modeli ekonometrycznych i technik analizy czułości dla wielu obszarów polityki, modelowania makroekonomicznego, krótkoterminowej analizy cykli finansowych i gospodarczych oraz opracowywanie i ocenę wskaźników złożonych.

WCB będzie również kontynuować stosowanie finansowych narzędzi ekonometrycznych i statystycznych w dziedzinie usług finansowych (np. dyrektywa w sprawie rozliczenia i rozrachunku oraz dyrektywy bankowe). Pozostanie ono także zaangażowane w wiele inicjatyw, zapewniając pomoc w dokonywaniu ocen *ex ante* i *ex post* (łącznie z ocenami oddziaływania) przez opracowywanie specjalnych wskaźników i przeprowadzanie analiz.

WCB zwiększy swoje wsparcie dla rozwijania polityki wspólnotowej w zakresie handlu międzynarodowego, ze szczególnym naciskiem na wpływ polityki handlowej na zrównoważony rozwój i konkurencyjność.

Strategia lizbońska na rzecz wzrostu i zatrudnienia będzie wspierana przez bezpośrednią ilościową analizę społeczno-ekonomiczną – związaną również z zasadą „lepszych uregulowań prawnych” – w wielu obszarach polityki, takich jak stabilność makroekonomiczna i wzrost, usługi finansowe, kwestie konkurencyjności, kształcenie przez całe życie i rola kapitału ludzkiego w strategii lizbońskiej, rolnictwo, zmiany klimatu, zrównoważone systemy energetyczne i transportowe. WCB przyczyni się do lepszego zrozumienia związku między zapewnieniem edukacji a potrzebami społeczeństwa wiedzy i obiegu wiedzy oraz czynników wpływających na równość szans edukacyjnych oraz sposobu, w jaki można doprowadzić do wydajnego wykorzystania zasobów edukacyjnych.

W centrum celów związanych z konkurencyjnością i środowiskiem znajdują się technologie wydajne ekologicznie, które nadal będą identyfikowane i oceniane przez Europejskie Biuro ds. Zintegrowanego Zapobiegania i Kontroli Zanieczyszczeń oraz przez wkład w realizację i monitorowanie planu działań w zakresie technologii na rzecz środowiska. Warunki, w których opracowywane są te technologie, będą badane w celu określenia przeszkód stojących na drodze do ich upowszechnienia, oceny docelowych osiągnięć i zastosowania oraz analizy środków ułatwiających ich wykorzystanie.

Wspieranie konkurencyjności zostanie również zapewnione przez następujące działania:

- wspieranie ustanawiania i utrzymania norm europejskich takich jak eurokody, normy europejskie, normy IEC, normy ISO oraz europejskie materiały referencyjne,
- opracowywanie norm dla systemów monitorowania środowiska i bezpieczeństwa oraz dla ujednoliconego dostępu do danych w kontekście INSPIRE (infrastruktura informacji przestrzennej w Europie) oraz GMES (globalny monitoring środowiska i bezpieczeństwa),
- wzmocnienie europejskiej infrastruktury pomiarowej przez porównania międzylaboratoryjne w celu wsparcia procesów akredytacji/certyfikacji.

WCB zapewni również naukowo-techniczne wsparcie rozwoju oceny ryzyka i procedur zarządzania jako narzędzi podejmowania decyzji na poziomie europejskim.

3.1.2. Agenda 1.2 Europejska przestrzeń badawcza

WCB wnieśli bezpośredni wkład w europejską przestrzeń badawczą przez zwiększanie swoich kontaktów naukowych, szkolenia i zwiększanie mobilności badaczy, dostęp do infrastruktur badawczych oraz badania realizowane w ramach współpracy. W stosownych przypadkach będzie uczestniczył w europejskich platformach technologicznych, wspólnych inicjatywach technologicznych oraz działaniach na podstawie art. 169. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na włączenie partnerów z nowych państw członkowskich i krajów kandydujących.

WCB zapewni pomoc w opartym na faktach formułowaniu polityk w dziedzinie badań na poziomie wspólnotowym i na poziomie państw członkowskich.

Ta strategiczna pomoc w formułowaniu polityk w dziedzinie badań zostanie uzupełniona przez zapewnienie technicznych ocen priorytetów badawczych w poszczególnych obszarach tematycznych.

Na poziomie europejskim będą również podejmowane działania na rzecz konsolidacji, rozwoju i upowszechniania metod prognozowania w zakresie nauki i technologii.

3.1.3. Agenda 1.3 Energia i transport

WCB skupi swoje działania w zakresie energii na płynnym przejściu do odnawialnych i generujących mniej związków węgla źródeł i nośników energii (łącznie z wodorem), zwiększonej wydajności systemów energetycznych oraz poprawie bezpieczeństwa i zabezpieczenia dostaw energii. Cele WCB w dziedzinie energii to:

- zapewnienie trwałego systemu referencji w zakresie energii dostarczającego na potrzeby polityki wspólnotowej wiedzy specjalistycznej dotyczącej rozwoju technologicznego i innowacji (wszystkie źródła energii i efektywność końcowego wykorzystania energii),
- działanie jako centrum referencyjne w zakresie prenormatywnej weryfikacji i certyfikacji skuteczności wybranych technologii (takich jak czystsze paliwa kopalne, biomasa, fotowoltaika, ogniwa paliwowe i wodór),
- dostarczanie informacji dotyczących niezawodności dostaw energii dla Europy i dostępności odnawialnych źródeł energii. Ponadto WCB ułatwi debatę opartą na faktach oraz taki proces podejmowania decyzji w sprawie odpowiedniego różnicowania źródeł energii, tak aby zaspokoić potrzeby energetyczne Europy.

WCB przyczyni się do rozwoju zrównoważonego transportu w Europie, koncentrując się na:

- środowisku, łącznie z badaniami nad kontrolą emisji i powiązanymi wpływami na ekosystemy; potencjałe ograniczenia emisji przez zastosowanie nowych technologii przy różnych możliwych scenariuszach politycznych,

- wymiarze techniczno-ekonomicznym w postaci badań nad oceną efektów zewnętrznych, ulepszonych paliw i silników, alternatywnych koncepcji pojazdów oraz nad wpływem innowacji na konkurencyjność i wzrost gospodarczy, jak również w postaci ocen opcji politycznych w dziedzinie transportu,
- wymiarze społecznym, obejmującym badania dotyczące planowania przestrzennego, wpływu na zdrowie oraz podnoszenie świadomości. Podejmowane będą również wysiłki dotyczące aspektów bezpieczeństwa i środków jego zapewnienia w transporcie powietrznym, lądowym i morskim.

Energia i transport to główne sektory odpowiedzialne za zanieczyszczenia wpływające na jakość powietrza. WCB będzie wspierać strategię tematyczną UE dotyczącą zanieczyszczeń powietrza (CAFE: *Clean Air for Europe* – Czyste powietrze dla Europy), szczególną uwagę poświęcając pomiarom i przypisywaniu emisji z różnych źródeł w celu wsparcia opracowywania strategii redukcji emisji. Podjęta zostanie harmonizacja i normalizacja testów referencyjnych i metodologii pomiarów emisji.

3.1.4. Agenda 1.4 Społeczeństwo informacyjne

WCB będzie wspierać formułowanie polityk i instrumentów w zakresie technologii społeczeństwa informacyjnego, przyczyniając się do powstania konkurencyjnego europejskiego społeczeństwa opartego na wiedzy, przez tworzenie skierowanych w przyszłość analiz i strategii związanych ze społeczeństwem opartym na wiedzy. W centrum uwagi będą znajdować się wzrost, solidarność, integracja i trwałość. WCB przyczyni się również do realizacji wspólnotowych polityk ściśle związanych lub czerpiących duże korzyści z rozwoju technologii społeczeństwa informacyjnego. Obejmuje to zastosowania w gospodarce, sektorze zdrowia, nauczaniu, administracji publicznej, wykorzystujących środki elektroniczne, jak i w ochronie środowiska naturalnego, kwestiach bezpieczeństwa osobistego oraz otoczenia domowego, jak również określenie potencjału nowych możliwości rozwoju w ramach realizacji ogólnych europejskich strategii na rzecz wzrostu, integracji i jakości życia oraz ICT na rzecz zaufania i pewności.

WCB będzie pracować nad zagadnieniem „konwergencji” w obszarze technologii społeczeństwa informacyjnego, tak aby ocenić możliwy wpływ na społeczeństwo w zakresie konkurencyjności, prywatności, odpowiedzialności i integracji społecznej. Zastosowania oparte na konwergencji będą poszukiwane w następujących obszarach: zdrowie (biocujniki, nanotechnologia i nauki poznawcze), bezpieczeństwo (czujniki, bezpieczeństwo publiczne i osobiste) oraz środowisko (technologie monitorowania i zrównoważone zarządzanie środowiskiem).

3.1.5. Agenda 1.5 Nauki o życiu i biotechnologia

Nauki o życiu i biotechnologia są związane z wieloma obszarami polityki, w których mogą znacznie przyczynić się do osiągnięcia celów Wspólnoty. Potencjał ten jest szeroko znany w zakresie zdrowia, rolnictwa, żywności, środowiska i innych sektorów, w których w szybkim tempie rozwijane są odpowiednie zastosowania. Zapewnienie materiałów referencyjnych oraz zatwierdzonych metod wymaga dostępu do wielu zaawansowanych instrumentów biotechnologicznych oraz ich kontroli. WCB będzie w dalszym ciągu rozbudowywać kompetencje w tym obszarze w związku z kwestiami prawodawstwa i nadzoru w kontekście swojej współpracy z właściwymi organizacjami krajowymi.

W celu wsparcia przyszłego procesu legislacyjnego WCB będzie w szczególności prowadzić badania dotyczące społeczno-ekonomicznego oddziaływania wybranych zastosowań biotechnologii i nauk przyrodniczych. WCB przyczyni się do rozwoju nowych strategii i technologii monitorowania środowiska i zdrowia, badań (eko-)toksykologicznych, bezpieczeństwa i kontroli łańcuchów żywnościowych i paszowych dzięki połączonym wysiłkom w dziedzinach nano-biotechnologii, fizyki, biologii i chemii dotyczącym technik wykrywania.

Działania zostaną rozwinięte między innymi w następujących obszarach:

- 1) biotechnologia i aspekty związane ze zdrowiem:
 - dostarczanie narzędzi zapewniania jakości badań genetycznych,
 - badania nad opartymi na genomie zastosowaniami diagnostycznymi i opracowywaniem leków (np. farmakogenomika),
 - opracowywanie i zatwierdzanie zaawansowanych metod ulepszania, ograniczania i zastępowania badań na zwierzętach w przypadku biofarmaceutyków, metod przewidywania toksyczności chemikaliów przy pomocy kultur komórek *in vitro*, technologie o dużej wydajności oraz toksykogenomika,
 - jako wsparcie koncepcji typu „-omika”: identyfikacja i ocena nowatorskich metodologii bioinformatycznych, łączących reakcje fizjologiczne kształtowane przez indywidualną podatność i czynniki związane ze stylem życia,

- opracowywanie ram metodologicznych dla właściwego uwzględnienia czynników modyfikujących ryzyko w ocenie ryzyka dla zdrowia ludzkiego,
 - ocena oddziaływania nanotechnologii, w tym nanotoksykologii, na środowisko i zdrowie;
- 2) biotechnologia w rolnictwie, żywności i paszach:
- prognozy dotyczące powstających zastosowań biotechnologii w produkcji żywności (np. żywność funkcjonalna, klonowane zwierzęta hodowlane oraz uprawy genetycznie zmodyfikowane w celu uzyskania molekuł wykorzystywanych w produkcji farmaceutyków),
 - wykrywanie, identyfikacja i kwantyfikowanie organizmów zmodyfikowanych genetycznie (łącznie z zatwierdzaniem metod screeningu o dużej wydajności, oraz narzędzia zapewnienia jakości następnych generacji organizmów zmodyfikowanych genetycznie),
 - badania dotyczące współwystępowania upraw zmodyfikowanych i niemodyfikowanych genetycznie; badania nad ekonomiką upraw zmodyfikowanych genetycznie.

3.2. Temat nr 2: Solidarność i odpowiedzialne gospodarowanie zasobami

3.2.1. Agenda 2.1 Rozwój obszarów wiejskich, rolnictwo i rybołówstwo

WCB będzie wspierać swoimi badaniami europejskie polityki w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybołówstwa, uwzględniając wszystkie trzy rodzaje aspektów zrównoważonego rozwoju:

- Aspekty dotyczące produkcji: wspieranie wdrażania, kontroli i monitorowania WPR (system jednolitej płatności, zasada współzależności i systemy doradztwa dla gospodarstw rolnych), w tym zintegrowane systemy zarządzania i kontroli gruntów ornych i rejestry upraw wieloletnich, oraz wprowadzenie katastrów obszarów wiejskich/miejskich w celu wspierania rynku i inwestycji (przy użyciu technik pozycjonowania/nawigacyjnych). Prognozy produkcji roślinnej oparte na symulacjach wzrostu, technikach powierzchniowych, teledetekcji oraz sieci fenologicznej. Wsparcie we wprowadzeniu systemu ubezpieczeń UE dla rolników. Wsparcie metodologiczne nowego modelu statystycznego dla rolnictwa UE (w tym LUCAS).
- Aspekty dotyczące środowiska naturalnego: ocena następstw dobrych warunków w rolnictwie i w środowisku oraz badanie wpływu i skuteczności środków rolno-środowiskowych w odniesieniu do warunków wodno-glebowych, różnorodności biologicznej i krajobrazu europejskiego. Analiza związków między polityką rolnictwa, polityką rozwoju obszarów wiejskich i polityką regionalną, oraz ich wpływu na zmiany wykorzystania gruntów w Europie przez opracowywanie wskaźników i modeli przestrzennych. Ewolucja środków promowania rolnictwa niskonakładowego i ekologicznego oraz żyzności gleby. Wspieranie tworzenia ukierunkowanych terytorialnych strategii realizacji programów rozwoju obszarów wiejskich. Ocena wpływu zmian klimatu na rolnictwo w perspektywie ewentualnych środków dostosowawczych. Wkład w łagodzenie emisji gazów cieplarnianych przez specjalne uprawy energetyczne i przez odzyskiwanie energii z odpadów rolnych.
- Aspekty dotyczące producentów/konsumentów: Strategiczne analizy polityczne w następujących obszarach: oddziaływanie reformy WPR na trwałość systemów gospodarki rolnej; rolnictwo reagujące na potrzeby konsumentów: charakterystyka i kontrola żywności, wpływ systemów zapewnienia i certyfikacji jakości stosowanych w ramach łańcuchów dostaw, dostosowanie do norm w zakresie ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt; prognozy i analizy wpływu polityki dla głównych europejskich towarów rolnych dotyczące produkcji, rynku światowego, cen, dochodów i dobrobytu konsumentów; wpływ zmian w polityce handlowej i na światowych rynkach towarowych; polityki rozwoju obszarów wiejskich w połączeniu z innymi politykami. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na skutki reformy WPR w nowych państwach członkowskich i krajach kandydujących oraz na analizowanie wpływu/skutków polityk rozwoju obszarów wiejskich.

Cele wspólnej polityki rybołówstwa będą osiągnięte przez poprawę jakości i terminowości informacji naukowych oraz przez opracowywanie procedur oceny oddziaływania społeczno-ekonomicznego poszczególnych opcji zarządzania. W celu wykrycia niezgodności stosowane będą nowe technologie, w tym określanie pochodzenia ryb oparte na analizie DNA. Uwaga będzie skierowana na techniki sprzyjające włączeniu zainteresowanych

stron. Zgodnie z powstającą dopiero wspólnotową polityką morską wykonalność usług rozwijanych dla rybołówstwa, takich jak monitorowanie statków za pomocą teledetekcji oraz sprawozdawczość elektroniczna, zostanie rozszerzona na identyfikowanie statków handlowych. Ocenione zostanie oddziaływanie, także na środowisko naturalne i warunki społeczno-gospodarcze, szybko rozwijającego się sektora akwakultury.

3.2.2. Agenda 2.2 Zasoby naturalne

WCB uczestniczy w pracach nad całościową koncepcją związaną z monitorowaniem zmian i analizą obciążeń i oddziaływania na zasoby naturalne, mającą na celu opracowanie zintegrowanych koncepcji zrównoważonego rozwoju. Uzupełniając Agendę 2.1, badania te będą ściśle powiązane z siedmioma strategiami tematycznymi UE w zakresie środowiska. WCB poświęci uwagę wymianie informacji dotyczących środowiska i wesprze rozwój usług GMES, odgrywając istotną rolę w jego działaniach badawczych. Zastosowania będą zgodne z zasadami INSPIRE.

Działania będą skoncentrowane w szczególności na:

- gospodarowaniu zasobami wodnymi w kontekście ramowej dyrektywy wodnej oraz polityki morskiej ze zwróceniem szczególnej uwagi na ekologiczną jakość europejskich wód śródlądowych i przybrzeżnych, cykle zanieczyszczeń, ujednoczone pomiary chemicznych i biologicznych substancji zanieczyszczających, modelowanie dynamiczne i ogólnoeuropejskie systemy informacyjne,
- inicjatywach ochrony gleby określonych w dyrektywie ramowej w sprawie gleby ze skierowaniem szczególnej uwagi na usprawnienie przepływu informacji o glebie w Europie, określenie jednolitych kryteriów i metod wyznaczania obszarów zagrożeń dla gleby oraz koncepcje monitorowania gleby,
- koncepcjach analizy cyklu życia w celu śledzenia zasobów od ich uzyskania przez wykorzystanie, recykling, aż po ostateczne usunięcie. Zrównoważonym pozyskiwaniu i wykorzystywaniu materiałów i zasobów naturalnych oraz oddziaływaniu produktów na środowisko i ich trwałości w zależności od różnych scenariuszy politycznych i technologicznych,
- leśnictwie: zostanie ustanowiony system monitorowania lasów wspólnotowych zawierający informacje o pożarach lasów, ekologicznej kondycji lasów oraz zasobach leśnych. Działania będą obejmować wskaźniki różnorodności biologicznej lasów, narzędzia analizy skutków pożarów, analizę współzależności między pożarami lasów, glebami i zmianami klimatu oraz integrację informacji dotyczących zasobów leśnych dostępnych w państwach członkowskich,
- zapewnieniu ciągłego wsparcia technicznego dla rozwoju INSPIRE: wkład w system wymiany informacji UE w zakresie środowiska (w ścisłej współpracy z Europejską Agencją Środowiska i ESTAT-em),
- ocenie oddziaływania programów strukturalnych i spójności oraz wspieraniu formułowania i oceny wspólnotowych polityk regionalnych w formie wskaźników terytorialnych na poziomie regionalnym i miejskim.

3.2.3. Agenda 2.3 Środowisko i zdrowie

Związek między środowiskiem i kwestiami zdrowia stanowi nowy punkt zainteresowania na poziomie europejskim. WCB wniesie wkład w ten tworzący się obszar polityki przez:

- opracowywanie i zatwierdzanie metod monitorowania ścieżek rozwoju oraz ocenę narażenia w następujących obszarach: otaczające powietrze na zewnątrz (jakość powietrza), powietrze wewnątrz budynków (produkty, dym), woda pitna i żywność (w tym materiały mające kontakt z żywnością i substancje zanieczyszczające w łańcuchu żywnościowym). Wkład w opracowanie koncepcji całkowitego narażenia ludzkiego jest przewidziany szczególnie w zakresie chemikaliów,
- ocenę wpływu na zdrowie przy pomocy eksperymentów, biomonitorowania, analiz toksykogenomicznych, technik obliczeniowych i narzędzi analitycznych,
- wykorzystywanie wiedzy zaczerpniętej z dwu powyższych podpunktów w celu przyczynienia się do stworzenia w przyszłości zintegrowanego systemu środowiska i zdrowia, zgodnie z ramami politycznymi w zakresie informacji dotyczących środowiska i zdrowia, które są opracowywane w ramach planu działań UE.

3.2.4. Agenda 2.4 Zmiany klimatu

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych jest głównym celem protokołu z Kioto. Kluczowym elementem programu działań WCB jest w związku z tym ocena możliwości ograniczenia emisji gazów cieplarnianych (środki łagodzące) we wspólnych ramach. Kontynuowana będzie ocena jakości, weryfikacja i analiza danych dotyczących emisji gazów cieplarnianych, zwłaszcza w trudnych sektorach, takich jak rolnictwo i leśnictwo. Podobne prace podejmą kwestię weryfikacji w kontekście handlu uprawnieniami do emisji.

Dostosowanie do zmian klimatu stało się koniecznością i WCB będzie kontynuowało gromadzenie i ocenę danych związanych z wpływem klimatu na wiele czułych w tym względzie sektorów gospodarki europejskiej. Są wśród nich rolnictwo, leśnictwo, zasoby wodne i zagrożenia naturalne. Ocena niebezpieczeństw związanych ze zmianami klimatu skupi się na następujących zjawiskach występujących w skali europejskiej: powodziach, suszach, pożarach lasów, huraganach, pogorszeniu jakości powietrza oraz procesach morskich i nadbrzeżnych.

Niezbędna jest właściwa wiedza na temat oznak oraz oddziaływania zmian klimatu na całym świecie. W celu oceny zmian w atmosferze, oceanach i biosferze lądowej, które są przyczyną albo skutkiem zmian klimatu, rozwijane będą nadal techniki monitorowania w skali światowej. Prace te są częścią europejskiego wkładu w światowe systemy obserwacyjne, formalnie zatwierdzone przez Ramową konwencję Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (wkład w światowy system obserwacji klimatu). Podobne prace zostaną podjęte w celu weryfikacji handlu uprawnieniami do emisji, związanego z elastycznym mechanizmem protokołu z Kioto (wspólne wdrożenie i mechanizm czystego rozwoju) i przyszłymi rozwiązaniami, które zaczną obowiązywać po roku 2012. WCB włączy się w trzecią fazę programu TREES (satelitarna obserwacja środowiska ekosystemów tropikalnych) w celu uaktualnienia poprzednich ocen światowego zalesienia.

WCB będzie współpracować z innymi europejskimi ośrodkami zajmującymi się tworzeniem modeli w celu opracowania scenariuszy wymiany oraz analiz kosztów i korzyści. Szczególnie istotna dla siódmego programu ramowego jest analiza opcji dla okresu po wygaśnięciu protokołu z Kioto, która otworzy dyskusje nad włączaniem polityk dotyczących klimatu w inne polityki sektorowe.

3.3. *Temat nr 3: Wolność, bezpieczeństwo i sprawiedliwość*

3.3.1. Agenda 3.1 Bezpieczeństwo wewnętrzne

WCB będzie udzielać wsparcia naukowego i technicznego wspólnotowym politykom dotyczącym ustanowienia przestrzeni wolności, sprawiedliwości i bezpieczeństwa oraz dotyczącym cel, w szczególności przez działalność badawczą. Nacisk zostanie położony na zastosowanie technologii informacyjnych i kompetencji w zakresie analizy systemowej w ochronie przed przestępczością, oszustwami, przemytem i nielegalnym handlem, ochronie obywateli i infrastruktur krytycznych przed terroryzmem oraz administrowaniu migracją i granicami. Zapewnione zostanie również wsparcie techniczne dla zintegrowanego administrowania granicami (np. w zakresie interoperacyjności).

Działania te będą obejmowały wsparcie:

- możliwości wykrywania i monitorowania nadużyć finansowych na szkodę wspólnotowego budżetu i wyprowadzania środków finansowych przez automatyczne gromadzenie informacji i zaawansowane techniki analityczne stosowane w przypadku dużych zbiorów danych,
- oceny czułych punktów i zagrożeń infrastruktur krytycznych w kluczowych sektorach na poziomie Unii (np. systemy informatyczne i finansowe, zakłady przemysłowe, budynki publiczne, systemy i infrastruktura transportowa, sieci łączności, sieci finansowe, systemy nawigacji, infrastruktury elektroenergetyczne, gazownicze i naftowe, systemy dystrybucji żywności itp.),
- zapobiegania, gotowości i zarządzania ryzykiem w przypadku scenariuszy wywołanych przez zamierzone działania dotyczące infrastruktury (sabotaż instalacji przemysłowych, wybuchy, uderzenia, środki biologiczne i chemiczne, ataki na systemy zapewnienia żywności),
- administrowania granicami i ich bezpieczeństwa przez ustanowienie norm i badania w zakresie czujników biometrycznych, systemy monitorowania wykrywające nielegalny handel oraz monitorowanie przepływów migracyjnych,
- gromadzenia informacji w dziedzinie transportu towarów drogą powietrzną, morską i lądową przy użyciu różnych technologii śledzenia,
- sztabu antykrzysowego UE (ARGUS) oraz mechanizmów reakcji na sytuacje kryzysowe.

3.3.2. Agenda 3.2 Katastrofy i reagowanie na nie

W kontekście katastrof i wypadków naturalnych i technicznych WCB będzie wspierać lepsze zrozumienie oraz radzenie sobie ze słabymi punktami, ryzykiem, wczesnym ostrzeganiem, systemami alarmowymi, oceną monitorowania i zniszczeń, zapobieganiem i środkami łagodzącymi. WCB przyczyni się w szczególności do usprawnienia wspólnotowej możliwości reagowania oraz zarządzania kryzysowego, tj. w zakresie szybkiego reagowania, monitorowania i oceny zniszczeń (np. w kontekście mechanizmu ochrony ludności oraz interwencji z wykorzystaniem funduszu solidarności).

Biuro Zagrożeń Poważnymi Awariami wniesie wkład w zarządzanie bezpieczeństwem przez monitorowanie wypadków i wykorzystywanie płynących z nich doświadczeń, szczególnie w przypadku instalacji objętych dyrektywą Seveso II.

W odniesieniu do katastrof naturalnych WCB skoncentruje się na rozwijaniu systemów alarmowych i systemów wczesnego ostrzegania dla wielu sytuacji możliwych w Europie, obejmujących powodzie, susze, wycieki ropy naftowej, trzęsienia ziemi, pożary lasów, lawiny, osunięcia ziemi i huragany, korzystając przy tym z modeli, technik obserwacji Ziemi oraz sieci pomiarowych. Ryzyko wynikające z wielu różnych zagrożeń będzie badane w basenach Morza Śródziemnego i Morza Czarnego oraz u wybrzeży Oceanu Atlantyckiego. Kontynuowane będą sprawozdania dotyczące katastrof naturalnych i wykorzystywanie płynących z nich doświadczeń. Prace w zakresie niniejszej agendy będą również prowadzone jako wsparcie dla rozwoju usług GMES związanych z sytuacjami kryzysowymi i alarmowymi.

3.3.3. Agenda 3.3 Bezpieczeństwo i jakość żywności oraz pasz

Działania będą zgodne z koncepcją „od stołu do gospodarstwa”. WCB zapewni zatwierdzenie metod i ujednoczonych procedur dla wielu rodzajów żywności i pasz. Wzmocni również swoje możliwości reagowania na sytuacje kryzysowe dotyczące żywności i pasz dzięki posiadanej wiedzy specjalistycznej na temat analizy żywności i pasz oraz przez zdobywanie w razie potrzeby kompetencji w nowych dziedzinach. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na bliską współpracę z Europejskim Urzędem ds. Bezpieczeństwa Żywności.

Poszczególne obszary działań obejmą:

- zatwierdzanie technik opartych na biologii molekularnej służących kontroli żywności i pasz, np. w zakresie alergenów, żywności funkcjonalnej i ekologicznej,
- obszary związane z żywnością i zdrowiem, w których spodziewane są w przyszłości uregulowania prawne (np. mikrobiologia, żywność funkcjonalna i ekologiczna, alergeny, oświadczenia zdrowotne na etykietach),
- obszary związane z bezpieczeństwem pasz dotyczące istniejących przepisów prawnych (np. zatwierdzanie dodatków paszowych),
- mikrobiologię żywności i pasz, zatwierdzanie biomolekularnych metod wykrywania mikroorganizmów, zwłaszcza patogenów w żywności i w wodzie,
- zatwierdzanie analitycznych metod wykrywania substancji zakazanych, substancji zanieczyszczających, dodatków paszowych i białek zwierzęcych, zgodności z dyrektywami w sprawie etykietowania oraz określania pochodzenia (np. metody izotopowe),
- elektroniczne możliwości śledzenia historii produktu w łańcuchu paszowo-żywnościowym.

3.4. Temat nr 4: Europa jako światowy partner

WCB będzie wspierać podejmowanie przez Wspólnotę decyzji w ramach instrumentów polityki w stosunkach zewnętrznych (współpraca na rzecz rozwoju, handel oraz pokojowe zapobieganie konfliktom i instrumenty reagowania na sytuacje kryzysowe, łącznie z instrumentami na rzecz stabilności i pomocy humanitarnej).

3.4.1. Agenda 4.1 Bezpieczeństwo światowe

WCB zwiększy za pośrednictwem swoich badań wsparcie dla wspólnotowych programów odbudowy i pomocy humanitarnej przez nowatorskie technologie (obejmujące technologie przestrzeni kosmicznej, analizę geoprzestrzenną, technologie typu *web intelligence*, systemy informujące w czasie rzeczywistym), przydatne na wielu poziomach interwencji (od gotowości do szybkiego reagowania i działań w terenie), co posłuży identyfikowaniu zapomnianych sytuacji kryzysowych, wczesnemu ostrzeganiu przed możliwymi kryzysami, ocenie potrzeb humanitarnych i pomocy humanitarnej, zintegrowanemu reagowaniu na sytuacje kryzysowe

oraz ocenie zniszczeń. Wsparcie międzynarodowej pomocy humanitarnej zostanie również zapewnione w formie rozszerzenia funkcjonalności światowego systemu alarmowania i reagowania na katastrofy, tak aby w bliskiej współpracy z agencjami Narodów Zjednoczonych (szczególnie z Biurem NZ ds. Koordynacji Humanitarnej) objąć szeroki zakres katastrof humanitarnych.

WCB stworzy światową bazę danych geoprzestrzennych oraz wnieśli wkład w rozwój usług (szybka kartografia) wsparcia zarządzania sytuacjami kryzysowymi i bezpieczeństwa, interoperacyjności systemów oraz norm ułatwiających wymianę danych między systemami, w szczególności przy pomocy SitCen (Europejskiego Centrum Sytuacyjnego) Rady UE oraz centrum satelitarnego UE. Działanie to jest podejmowane w kontekście rozwoju przyszłych usług pilotażowych GMES.

WCB zapewni wsparcie naukowe i techniczne w związku z realizacją środków w kontekście przewidywanego instrumentu na rzecz stabilności, odpowiadając na wyzwania transgraniczne oraz kwestie światowej stabilności i bezpieczeństwa w dłuższym okresie. WCB będzie pracować nad zagadnieniem rozprzestrzeniania broni masowego rażenia oraz produktów i technologii podwójnego zastosowania, w tym kontroli eksportu i granic, bezpieczeństwa łańcucha dostaw oraz profilowania państw. Systemy, które będą w tym celu dalej rozwijane, obejmują systemy klasyfikacyjne kontroli eksportu, systemy oparte na wiedzy, hurtownie danych oraz wielojęzyczne narzędzia eksploracji sieci (tzw. *web mining*). Przewidziane jest ścisłe połączenie z odpowiednimi działaniami WCB prowadzonymi w ramach programu szczegółowego Euratom.

Kluczowe znaczenie w tej koncepcji mają techniki analizy oparte na teledetekcji oraz systemy łączenia i analizy danych pochodzących z wielu źródeł (w tym obserwacji Ziemi i danych pochodzących ze źródeł wolnodostępnych); zostaną one wykorzystane do wspierania realizacji działań w ramach wspólnotowych polityk zewnętrznych, takich jak działania istotne dla procesu Kimberley oraz mechanizmów monitorowania nielegalnego handlu, w tym drewnem i produktami podwójnego zastosowania. Działania te przyczynią się do rozwoju światowego wymiaru inicjatywy GMES.

3.4.2. Agenda 4.2 Współpraca na rzecz rozwoju

Obserwatorium ds. Zrównoważonego Rozwoju i Środowiska zostanie początkowo ustanowione dla krajów Afryki, Karaibów i Pacyfiku. Stanowiący centrum obserwatorium system gromadzenia informacji i łączności będzie służył trzem komponentom: diagnostyce środowiska i sporządzaniu raportów na temat państw, tworzeniu scenariuszy oraz przekrojowym interakcjom politycznym. Analizy trendów będą wspomagane przez zapewnienie długookresowej obserwacji zasobów i parametrów środowiskowych (np. dotyczących gruntów, zalesienia, pożarów, różnorodności biologicznej, stref przybrzeżnych, wrażliwości na zmiany klimatu itp.). Prace zostaną przeprowadzone w ścisłej współpracy z inicjatywą GMES oraz programem monitorowania środowiska i zrównoważonego rozwoju w Afryce.

Komponent obserwatorium dotyczący światowego monitorowania upraw będzie rozwijany w kontekście bezpieczeństwa żywności oraz wspólnotowej inicjatywy na rzecz zwalczania ubóstwa oraz zrównoważonego rozwoju. Prace badawcze będą skoncentrowane na nowych metodach oceny podaży żywności i popytu na żywność, systemach informatycznych służących bezpieczeństwu żywności oraz ocenie podatności.

Końcowe rezultaty prac będą odpowiadały potrzebom klientów, tzn. w tym konkretnym przypadku będą zaprojektowane w sposób, który odpowiada potrzebom krajów rozwijających się i pozwala im wykorzystać te rezultaty.

Zostanie wzmocniona współpraca z innymi głównymi podmiotami (UNEP, FAO, EUMETSAT, WFP, ESA GMES-GFMS).

Aspekty etyczne

Podczas realizacji niniejszego programu szczegółowego oraz podczas działań badawczych z niego wynikających należy przestrzegać podstawowych zasad etycznych. Obejmują one między innymi zasady, które znalazły wyraz w Karcie praw podstawowych UE, w tym: ochronę godności osoby ludzkiej i życia ludzkiego, ochronę danych osobowych i prywatności, jak również ochronę zwierząt i środowiska zgodnie z prawem wspólnotowym i najnowszymi wersjami odpowiednich międzynarodowych konwencji i kodeksów postępowania, np. deklaracją helsińską, Konwencją Rady Europy o prawach człowieka i biomedycynie podpisaną w Oviedo dnia 4 kwietnia 1997 r. oraz jej protokołami dodatkowymi, Konwencją Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka, Powszechną deklaracją w sprawie genomu ludzkiego i praw człowieka przyjętą przez UNESCO, Konwencją Organizacji Narodów Zjednoczonych o zakazie broni biologicznej i toksycznej (BTWC), Międzynarodowym traktatem o zasobach genetycznych roślin dla żywności i rolnictwa i odpowiednimi rezolucjami Światowej Organizacji Zdrowia (WHO).

Uwzględnione zostaną także opinie Europejskiej Grupy Doradców ds. Skutków Etycznych Biotechnologii (lata 1991–1997) i opinie Europejskiej Grupy ds. Etyki w Nauce i Nowych Technologiach (od 1998 r.).

Zgodnie z zasadą pomocniczości i biorąc pod uwagę różnorodność koncepcji istniejących w Europie, uczestnicy projektów badawczych muszą stosować się do obowiązującego prawodawstwa, uregulowań i zasad etycznych w krajach, w których będą prowadzone badania. W każdym przypadku obowiązują przepisy krajowe i żadne badania, które miałyby być prowadzone w danym państwie członkowskim lub innym państwie, a są w danym państwie członkowskim lub w tym innym państwie zabronione, nie będą wspierane z funduszy wspólnotowych.

W stosownych przypadkach przed rozpoczęciem działań w zakresie badań i rozwoju technologicznego podmioty prowadzące projekty badawcze muszą uzyskać stosowną zgodę odpowiednich krajowych lub lokalnych komisji etycznych. Komisja będzie również dokonywać systematycznej oceny etycznej w przypadku wniosków dotyczących kwestii delikatnych z etycznego punktu widzenia lub jeśli aspekty etyczne nie zostały w odpowiedni sposób uwzględnione. W szczególnych przypadkach oceny etycznej można dokonać w trakcie realizacji projektu.

Protokół w sprawie ochrony i dobrostanu zwierząt dołączony do Traktatu wymaga, aby Wspólnota przy formułowaniu lub wdrażaniu wspólnotowych polityk, także w zakresie badań naukowych, w pełni uwzględniała wymogi dotyczące dobrostanu zwierząt. Dyrektywa Rady 86/609/EWG z dnia 24 listopada 1986 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów doświadczalnych i innych celów naukowych ⁽¹⁾ wymaga, aby wszystkie doświadczenia zmierzały do uniknięcia niepokoju, niepotrzebnego bólu i cierpienia oraz aby wszystkie doświadczenia wykorzystywały jak najmniejszą liczbę zwierząt, angażowały zwierzęta o najniższym stopniu wrażliwości neurofizjologicznej, powodowały jak najmniej bólu, cierpienia, niepokoju i trwałych uszkodzeń. Zmiany dziedzictwa genetycznego zwierząt i klonowanie zwierząt można brać pod uwagę jedynie, gdy cele są uzasadnione z etycznego punktu widzenia, a istniejące warunki zapewniają dobrostan zwierząt i przestrzeganie zasad różnorodności biologicznej.

Podczas realizacji niniejszego programu Komisja będzie w sposób umożliwiający uwzględnienie wszelkich zmian regularnie monitorowała postępy naukowe oraz przepisy krajowe i międzynarodowe.

⁽¹⁾ Dz.U. L 358 z 18.12.1986, str. 1. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2003/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 230 z 16.9.2003, str. 32).